

MINISTERUL EDUCATIEI NATIONALE

Emite ORDINUL

Nr.4417 din 13.09.1999

privind programele pentru examenul de Bacalaureat

In baza Legii 151/30.07.1999 privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 36/1997 pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 84/1995;

In conformitate cu HG nr.690/ 1997 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației Naționale, modificată și completată cu HG 57/1998;

MINISTRUL EDUCATIEI NATIONALE

dispune:

LISTA DISCIPLINELOR LA CARE SE SUSȚINE EXAMENUL DE BACALAUREAT
PENTRU PROBELE d), e), f)

**FILIERA VOCAȚIONALĂ
Profilul teologic**

- d) *istoria românilor* sau *geografia României* – probă scrisă;
- e) *o disciplină de specialitate teologică* – probă scrisă;
- f) *o probă la alegere dintre disciplinele din celelalte arii curriculare*, alta decât cele susținute anterior: o limbă modernă studiată în liceu (alta decât cea susținută la punctul b), limba latină, limba greacă, matematică, fizică, chimie, biologie, istorie, geografie, logică, psihologie, economie, filosofie – probă scrisă sau educație fizică - probă practică.

**TEMATICA DISCIPLINELOR DE SPECIALITATE TEOLOGICA
PENTRU EXAMENUL DE BACALAUREAT SUSTINUT IN
LICEELE TEOLOGICE ORTODOXE**

1. DOGMATICA ORTODOXA

1. ***Despre religie*** (originea religiei, fiinta religiei, teorii despre originea si fiinta religiei).
2. ***Argumente rationale pentru dovedirea existentei lui Dumnezeu***; generalitati; argumentul istoric, cosmologic: a) argumentul cauzalitatii, b) argumentul miscarii, c) argumentul contingentiei, d) argumentul antropologic, e) argumentul teleologic, f) argumentul moral, g) argumentul ontologic.
3. ***Revelatia dumnezeiasca*** (Revelatia naturala si supranaturala)
4. ***Caile de transmitere a Revelatiei supranaturale: Sfanta Scriptura*** (inspiratia, lectura si talcuirea), ***Sfanta Traditie*** (Sfanta Scriptura si Sfanta Traditie, aspectul statornic si dinamic al Sfintei Traditii, monumente sau documente ale Sfintei Traditii, criteriile Sfintei Traditii). ***Raportul dintre Sfanta Scriptura, Sfanta Traditie si Sfanta Biserica*** (deosebiri confesionale).
5. ***Cunoasterea lui Dumnezeu*** (cunoasterea naturala, supranaturala, apofatica si catafatica; cunoasterea lui Dumnezeu in imprejurarile concrete ale vietii).
6. ***Atributele lui Dumnezeu*** (raportul dintre fiinta si lucrarile lui Dumnezeu; obarsia divino-umana a atributelor lui Dumnezeu; atributele naturale, intelectuale si morale).

7. ***Dogma Sfintei Treimi*** (descoperirea Sfintei Treimi in Sfanta Scriptura ; formularea dogmei Sfintei Treimi si precizarea terminologiei trinitare; Persoanele Sfintei Treimi; raportul dintre Persoanele Sfintei Treimi - perihoreza si apropiere; invatatura despre filioque si combaterea acesteia).
8. ***Crearea lumii nevazute*** (introducere; originea ingerilor; natura si functia ingerilor; numarul si ierarhia ingerilor; starea morala a ingerilor; ingerii cei rai sau diavolii; cinstirea ingerilor).
9. ***Crearea lumii vazute*** (referatul biblic; creationism si evolutionism).
10. ***Crearea omului - antropologia crestina*** (originea omului; natura omului; omul ca protoparinte; sufletul omenesc - functiile si spiritualitatea sa; nemurirea sufletului-argumente; teorii cu privire la transmiterea sufletului).
11. ***Starea originara a omului - deosebiri confesionale.***
12. ***Caderea omului in pacat*** (originea si fiinta pacatului stramosesc; teorii privind transmiterea pacatului stramosesc; urmarile pacatului stramosesc si deosebiri confesionale).
13. ***Dumnezeu Proniatorul*** (aspectele si realitatea providentei dumnezeiesti; obiectii si combaterea lor).
14. ***Dumnezeu Mantuitorul*** (introducere; pregatirea omenirii pentru venirea Mantuitorului, proorociri despre venirea Mantuitorului; Intruparea Fiului lui Dumnezeu; unirea ipostatica si urmarile ei dogmatice; chenoza).
15. ***Opera de mantuire a lui Iisus Hristos*** (raportul dintre Persoana si opera Mantuitorului, intreita slujire a Mantuitorului; Rascumpararea si aspectele ei -deosebiri confesionale; adeverirea mortii si Invierii Domnului).
16. ***Dumnezeu Sfantitorul*** (Persoana si lucrarea Duhului Sfant; relatia dintre Hristos si Duhul Sfant in iconomia mantuirii; harul divin mantuitor, insusiri; harul, harismele si darurile Sfantului Duh; raportul dintre har si libertatea omului - interconfesional).
17. ***Mantuirea subiectiva***; etapele indreptarii, conditiile insusirii mantuirii subiective; mantuirea subiectiva privita interconfesional).
18. ***Cinstirea sfintilor***, cinstirea sfintelor moaste, cinstirea sfintelor icoane, cinstirea sfintei cruci, preacinstirea Maicii Domnului - deosebiri confesionale.
19. ***Sfanta Biserica*** (intemeierea; fiinta, insusirile si membrii Bisericii; deosebiri confesionale cu privire la Biserica).
20. ***Sfintele Taine*** (fiinta, necesitatea, numarul Sfintelor Taine, ierurgiile, Sfintele Taine si ierurgiile in viata Bisericii si a credinciosilor).
21. ***Eshatologia crestina*** (invatatura crestina despre moarte si judecata particulara; starea sufletelor dupa moarte: rai si iad, combaterea doctrinei despre purgatoriu; a doua venire a Domnului; semnele Parusiei - texte scripturistice; invierea mortilor si judecata obsteasca - judecata universala; milenismul sau milenarismul; sfarsitul lumii - cer nou si pamant nou; viata de veci).

BIBLIOGRAFIE

Pr. Prof. dr. I. Zagrean, ***Teologie Dogmatica - manual pentru Seminarile Teologice***, Ed. Inst. Biblic si de Misiune al Bisericii Ortodoxe Romane, Bucuresti - 1991 (reeditat, Cluj - Napoca, 1997).

2. ISTORIA BISERICII ORTODOXE ROMANE

1. ***Inceputurile vietii crestine pe teritoriul tarii noastre***. Marturii lingvistice.
2. ***Marturi arheologice despre raspandirea crestinismului pe teritoriul tarii noastre***.
3. ***Viata crestina in Scythia Minor***: Martiri, Episcopia Tomisului, teologi din Scythia Minor.

4. *Viata bisericeasca a romanilor in sec. VII - XIV.*
5. *Inceputurile Mitropoliei Ungrovlahiei.* Mitropolia Severinului.
6. *Mitropolia Moldovei in sec. XIV - XV.*
7. *Viata bisericeasca in Transilvania in sec. XIV - XV.*
8. *Viata monahala la romani in sec. XIV - XV:* Sfantul Nicodim de la Tismana. Manastiri mai importante.
9. *Viata bisericeasca in cele trei tari romanesti in sec. al XVI-lea.*
10. *Tiparul in Tara Romaneasca si Moldova in sec. al XVI-lea:* Macarie, Filip Moldoveanu, Diaconul Coresi.
11. *Mitropolia Ungrovlahiei in prima jumătate a sec. al XVII-lea:* Mitropolitii Teofil si Stefan.
12. *Mitropolia Ungrovlahiei in a doua jumătate a sec. al XVII-lea.* Mitropolitii Varlaam si Teodosie. Biblia de la Bucuresti.
13. *Mitropolitul Varlaam al Moldovei.*
14. *Mitropolitul Petru Movila si Sinodul din Iasi.*
15. *Mitropolitii Ilie Iorest si Simion Stefan ai Transilvaniei.*
16. *Mitropolitul Sava Brancovici al Transilvaniei.*
17. *Mitropolitul Dosoftei al Moldovei.*
18. *Mitropolitul Antim Ivireanul.*
19. *Dezbinarea Bisericii Ortodoxe din Transilvania in anii 1698 - 1701.*
20. *Lupta clerului si a credinciosilor pentru apararea Ortodoxiei in Transilvania in sec. al XVIII-lea.*
21. *Biserica din Tara Romaneasca in timpul regimului fanariot.* Mitropoliti si Episcopi de Ramnic - indrumatori ai culturii.
22. *Biserica din Moldova in timpul regimului fanariot.* Mitropoliti mai insemnati.
23. *Viata monahala in tarile romane in sec. al XVIII-lea.* Staretul Paisie si ucenicii lui.
24. *Mitropolitul Veniamin Costachi.*
25. *Mitropolitul Andrei Saguna.*
26. *Biserica din Romania intre anii 1859 - 1918.* Reformele bisericesti ale lui Alexandru Ioan Cuza. *Recunoasterea autocefaliei.*
27. *Biserica Ortodoxa Romana in perioada 1918 - 1944. Patriarhii Miron Cristea si Nicodim Munteanu.*
28. *Biserica Ortodoxa Romana dupa 1948. Patriarhii Justinian Marina, Iustin Moisescu. Biserica Ortodoxa Romana dupa 1989. Prea Fericitul Patriarh Teoctist Arapasu.*

BIBLIOGRAFIE :

Pr. Prof. dr. Mircea Pacurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Romane*, Manual pentru Seminariile Teologice, ed. IV, Galati, 1997 (se pot folosi, la nevoie, si editiile anterioare).